

Znanstveni kolokvij v Würzburgu

V dneh med 4. in 8. februarjem 1981 je bil v severno-bavarskem mestecu Würzburgu organiziran mednarodni kolokvij na temo "Aktuelle Fragen der keltischen Numismatik - ein Bestandsaufnahme".

Čeprav bi po naslovu sklepali, da je bil kolokvij posvečen izključno problemom keltske numizmatike, so predavanja v posebnih sekcijah obravnavala tudi arheologijo latenskega obdobja srednje Evrope ter nekatere probleme s področja jezikoslovja.

Srečanje je bilo izrazito delavno, saj je bilo med 55 predavanji, ki jih je pogosto spremljala živahna diskusija, komaj kaj časa za osebne kontakte. Kolokvij je bil brez dvoma najbolj zanimiv za vse, ki se posvečajo študiju keltske numizmatike. Ker so se srečanja udeležili predavatelji iz različnih evropskih držav, je bil prvič na enem mestu podan strnjen pregled nad stanjem raziskav na tem področju za vso Evropo. Predavanja so se dejansko dotaknila vseh aspektov numizmatike. Nekaj predavanj je obravnavalo problematiko kemičnih analiz novcev, kar je pomembno za ugotavljanje pripadnosti posameznim kovnicam. Razumljivo - iz finančnih razlogov - da so pri teh raziskavah najdlje prišli zahodni Nemci, čeprav imajo tudi v drugih državah že skupne muzejske laboratorije, kjer izvršijo natančno kemično analizo novca (npr. na Češkoslovaškem). Predavanje, ki je pojasnjevalo metodološke pristope k študiju novca (R. Göbl), je v nekaterih točkah med udeleženci zbudilo skepso, saj je mestoma rezultat nekoliko preveč subjektivnih pogledov. Nekaj poročil je sestajalo le iz suhoparnih tipoloških značilnosti posameznih kovov (A. Pautasso). Največ predavateljev je kolege seznanilo z novimi najdbami keltskih novcev na deločenih področjih. Za nas so bila posebej zanimiva poročila o novih najdbah s sosednjega ozemlja: iz severne Italije (G. Gorini), Avstrije (G. Dembski) in Madžarske (K. Biro-Sey). Precej zanimivih predavanj je bilo posvečenih tudi problemom kronologije; ob njih so se tudi najbolj kresala mnenja. Največ pozornosti je vzbudil odličen referat Furger Guntija z baselske univerze, ki je na primeru svojih natančnih izkopavanj v Baslu po našem mnenju dovolj utemeljeno in prepričljivo predlagal novo datacijo za kovanje tako imenovanih "potin" novcev (bronasti liti novci). Zanimiva so bila predavanja, ki so z aspekta numizmatike obravnavala probleme ekonomike oziroma socialne strukture (D. Nash). Kljub temu, da med množico predavanj najdemo tudi nekaj takih, ki niso bila dovolj resno pripravljena, je bil kolokvij s stališča numizmatika izredno uspešen ter informativen. Če smo na kolokvij slišali tudi denikensko obarvano fantaziranje, je to bolj posledica vljudnega odnosa organizatorja do stare predavateljice, avtorice mnogih bestsellerjev (E. König) kot pa organizacijski spodrsrljaj.

Izredno zanimanje ter naravnost množičen obisk je vzbudilo predavanje prof. Kimniga o Keltih v srednji Evropi, ki je zelo živo in privlačno v vseh aspektih osvetlilo problematiko keltske kulture. Opozoril je tudi na nekoliko preveč poudarjeno in nacionalno obarvano proučevanje Kelto predvsem v državah srednje Evrope (o čemer nam pričajo tudi številne razstave), podobno kot so pred časom izredno živahno proučevali Germane. Predavanja v okviru arheološke sekcije so bila posvečena predvsem problemom kronologije latenskega obdobja.

Na kolokvij s smo pogrešali še kakšnega udeleženca iz Jugoslavije, saj bi bilo zanimivo slišati tudi o problemih jugoslovanske arheologije, ki se ukvarja s tem obdobjem, vredno pa bi bilo spregovoriti tudi o problematiki kovanja podonavskih Kelto oziroma o najdbah posamičnih keltskih novcev na našem področju.

Kolokvij, ki ga je spremljala razstava "Svet Kelto v luči keltskih novcev", je bil odlično organiziran, čeprav je bilo največ organizacijskega dela v rokah članov "društva nemško-francoskega prijateljstva" iz Würz-

burga. Kasneje so k organizaciji pristopile tudi znanstvene institucije - Univerza v Frankfurtu, Nemški arheološki inštitut, Raziskovalna skupnost ter lahko le želimo, da bo vse bogato gradivo čimprej dostopno v tiskani obliki.

Peter Kos

REKOGNOSCIRANJE V MEDITERANU

Ameriška šola klasičnih študij in Kanadski arheološki inštitut sta v Atenah med 23. in 25. 6. 1981 organizirala kolokvij o arheološkem rekognosciranju v mediteranskem svetu (Archaeological Surveying in the Mediterranean Area). Cilj kolokvija je bil, da se na podlagi obširnega informativnega gradiva o tekočem delu skozi diskusijo pride do zaključkov o teoretičnih izhodiščih ter o praktičnih možnostih in mejah terenskih površinskih arheoloških raziskav. Diskusije so potekale na petih panelih: o definicijah, o teoriji in metodologiji, o metodah in problemih, o geologiji in tehničnih pomagalih ter o interpretaciji. Poudarek je bil na problemih intenzivnega rekognosciranja (intensive survey), predvsem so bila obširno obravnavana vprašanja strategij pri izbiri vzorca (sampling strategies), indikativnosti površinskih najdb (collecting), vpliva geomorfoloških in antropogenih površinskih procesov na najdiščno sliko ("windows", buried sites, deflated sites), avtomatske obdelave podatkov itd. Dosežena so bila nekatera soglasja - o relativnosti in slabi uporabljivosti pojma "site" (najdišče, z dodatnim pomenom lokusa aktivnosti) tako v procesu rekognosciranja kot pri prezentaciji rezultatov (neprimerljivost najdišč, nujnost funkcionalne interpretacije najdiščnih tipov znotraj zaključene pokrajine); o nujnosti intenzivnega rekognosciranja; o prednosti prilagojenih kombiniranih strategij (npr. stratificiranega slučajnega vzorca - stratified random sample) pred čisto matematičnimi ali čisto izbirnimi pristopi; o nujnosti zbiranja ne zgolj diagnostičnega temveč kompletnega površinskega materiala; o pomembnosti razumevanja dinamike površine za pravilno interpretacijo dobljenih prostorskih najdiščnih vzorcev; v zvezi s tem o nujnosti večkratnega obhoda terena oz. organiziranja dolgoročnih projektov rekognosciranja. Poudarjena je bila potreba po oblikovanju generalne teorije za to področje.

Kolokvij je bil izrazito usmerjen v temo, ki je v tem trenutku v konici razvoja (v okviru znanstvene populacije pač, ki je ta kolokvij organizirala; značilna je skoraj popolna abstinenca Grkov, čeprav večina v rezi-majih predstavljenih projektov zadeva njihov teritorij). Intenzivno rekognosciranje je v zadnjih 10-ih letih omogočilo povsem nove poglede na poselitvene, ekonomske in socialne strukture in procese v najstarejših obdobjih. Spomnimo se samo analize ekonomskega prostora (site catchment) pleistocenskih lovcev v Palestini in v Italiji, pa nomadskih živinorejcev v zahodni Grčiji, analize bronastodobne poselitve Mesenije, novih pogledov na sinoikizem in formiranje grških polisov, analize razvoja rimskega poljedelstva in zemljiških odnosov na primeru teritorija Cose. V tej atmosferi zagona in še neizkoriščenih možnosti je zanimanje za kontinuitetna vprašanja krajine, opozarjanje na terene, kjer so rezultati intenzivnega rekognosciranja minimalni, pa poudarjanje drugih virov in vodil razen neuplivanave avtopsije - izzvenelo kar anahronistično.

Meje sklepanja na podlagi površinskih podatkov se bodo verjetno pomikale vzporedno z eksplicitanjem vprašanj in vključevanjem celotnega spektra postdepozicijskih procesov v razpravo. Seveda pa bo naš ideal terenskega dela ostala smotrna kombinacija rekognosciranja in izkopavanja v stalnem medsebojnem dopolnjevanju.

Božidar Slapšak